

un terme inoït, artificios, si bé fins aquest testimoni presenta caràcter fonètic fortament (no totalment) cultista; i ha restat en parlars lleonesos i portuguesos fronterers en formes com *colaga*, *culaga*, de sentit i fonètic més evolucionats, per a les quals veg. DCEC. —³ Insuficient el que diu de les formes dialectals italianes Schür (VKR v, 254); millor però no gaire, i molt breu, Rohlf's *It. Gr.* I, 299, n. 1, millor també Alessio, *ARom.* xxv, 157-8 (potser no prou encertat en alguns punts, però no afecten el català). Veg. la meua rectificació en *Top. Hesp.* II, 74. En general l'estudi dels italianistes sobre aquesta qüestió pateix del defecte d'ignorar el cat. *claveguera*, i de voler en conseqüència resoldre (tallant el nus gordià), com una qüestió interna de dialectologia italiana, allò que, atès el català es presenta com un problema remuntant ja al llatí vulgar i a variants dialectals itàliques. —⁴ Förster-K., *Afrz. Übungsbuch*, p. 227, n.º 86. —⁵ La terminació -ICA de l'italià degué ser antiga: «burca: *clauca*», CGL IV, 432.115. No és acceptable la conjectura de Goetz (CGL VI, 149) que ací hi hagi una corrupció de *borda clavata* (ni de res pertanyent a *clava* 'porra'), car d'una banda tenim sens dubte en aquest *burca* una variant del mot pre-romà hispànic, encapçalat pel gall. *burgas* 'fonts minerals', 'conductes subterranis' (veg. DECH, s. v. BURGAS, i ja DCEC); i d'altra banda altres glosses amb variants més o menys lleugeres, confirmen que tant *burca* o *burga* com *claveca/clavaca* són ací les lectures legítimes. En part aquestes aporten més corroboració del nostre CLAVACA: «*burca*: *clavaca*» IV, 595.8, 543.18, 434.26. En part hi ha un *clavia* que deu ser mera debilitació fonètica de *clavica* en certes zones dialectals del Nord d'Itàlia: «*clavia*: *clavica*» V, 627.4, 596.9, com sigui que aquest *borda* sí que deu ser mala lectura per *borga*=*burga* (cf. *burga*: cloaca CGL v, 592.18), com ho és *bursa*: cloaca en CGL IV, 26.33 (i altres dues glosses), i puix que en el CGL v, 272.28 tenim «*bursa*: *clauia*». Endemés, en d'altres fonts glossemàtiques tenim encara *uurga* amb -g-, citades pel mateix Goetz en aquesta nota. En les formes on s'ha introduït *bursa*, això deu ser degut a la paronímia entre *burga* ('conducció d'aigües') i el gallo-llatí *bulga*: *saccus*.

Clavell, *clavella*, *clavellada*, *clavellar*, *claveller*, V. clau m. *Claveller*, V. clau f. *Clavellet*, *clavelli*, *clavellina*, *clavellinera*, *clavelló*, *clavellola*, V. clau m. *Claver*, *clavera*, V. clau f. *Clavera*, V. clau m. *Claveria*, V. clau f. *Clavero*, *claveró*, V. clau m. *Clavetaire*, *clavetejar*, *claveteria*, V. clau m. *Clavi*, *clàvia*, *clavicèmbal*, *címbol*, *clavicord(i)*, *clavicula*, *claviculat*, *clavier*, V. clau f. *Clavioliat*, *claviiforme*, *claviger*, V. clava *Clavigó*, V. clau m. *Clavill*, V. *clivella* *Clavilla*, *clavillar*, *claviller*, *-leria*, *clavilló*, *-llot*, *claviorgue*, *clavó*, V. clau f.

+CLAXON, de l'angl. *klaxon*, de primer marca re-

gistrada d'un tipus de botzina, nom inspirat en el gr. *κλάξων* imperatiu aorist de *κλάζω* 'faig retrunyir, ressonar'. □ 1.ª doc.: DFa.; Webster-M.; Barnhart, *World Book Ency. Dict.* (1963) en cita ja un ex. en un article del «New Yorker».

Clec, *cleca*, V. *clac*

CLEDA, 'tanca feta amb vares o barrots vegetals, d'ús pastoral sobretot', del cèlt. KLĒTA id. □ 1.ª doc.: fi S. XIII, *Cròn.* de Jaume I.

El mot surt sovint en aquesta obra i, d'acord amb el seu caràcter, no es tracta de l'ús pastoral sinó d'una aplicació militar: a una estacada de fortificació per deturar els contraris, a un barrat per defensar un enginy de guerra i dispositius semblants: en el setge d'Albarasi, p. ex., els assetjats «quant vench a la hora de miya nuyt, hagren apareylades ses fayles, e exiren a les *cledes* ab tot lo poder dels --- qui la yns eren; e vengren alí, foch encès en falles, al fenèvol ---» (§ 16, Ag., p. 27); en el de Balaguer, parlant de les que protegeixen un giny: «meseren un poc de foc a les *cledes*, que no s'i podien bé aturar, car nós ab los de la ost a peu los veníem acórrer, e anam tro al fenèvol» (§ 41, p. 70); en el de Mallorca, es tracta d'un «mantell», una espècie d'escut o cuirassa col·lectiva, de fustes, que encobertant els caps i cossos d'un destacament assaltant, li permet d'acostar-se fins al peu de la muralla a aixopluc dels trets: «féu mantel que anave en rodés: e eren les *cledes* de tres dobles e de fusts bons e forts de dins --- axí con manera de casa cuberta ab *cledes*, e ab rama dessús, e sobre la rama la terra, sí que, si hi ferís péra de les algarrades, que no-y tengués dan» (§ 69, p. 112); d'altres encara *ibid.*, pp. 130, 220, 221, 222.

Pel seu mateix caràcter el mot no figura gaire en la literatura clàssica, i menys pel que fa a les seves aplicacions pastorals; tampoc en les altres llengües romàniques, si bé en oc. ja n'hi ha diversos testimonis des del S. XIII (*Crozada*, *Sta. Doucelina*, *Fabràs*, *PSW*, Rayn. 412.2), en els mateixos usos de barreres protectores. Modernament el trobem en el sentit rústic en escr. Renaix.: «centenars de manyagas ovelles passan de unas *cledas* a las altrás», Genís i Aguilar, «no pogueren menos que trencar la *cleda* que en sos apartats llocs los clohia», Maria de Bell-lloch (*Jocs Fl.*, 1878, 189; 1880, 211).

El sentit campestre avui és doble, car si bé continua aplicant-se en primer lloc a una tanca llarga, per recloure ovelles o per tapar l'entrada d'un prat o camp, també a molts llocs queda limitada a la portella (antigament *ginella* a la Vall de Ribes) feta de material semblant, i que no obtura més que un portell d'entrada a un clos (aquest de pedres, paret, etc.): així, p. ex. a certs pobles de la Vall de Ribes (Pardines, 1935), Àreu de Vall Ferrera (1934); en canvi a la vall de Camprodon, constato a Llanars que ho diuen de la tanca allargada (com a equivalent de les *bardes* o *andàs* d'altres llocs, 1935) i PCoromines anotava aquest sentit, en la variant *gledes*, a la muntanya de